

Święta Bożego Narodzenia na świecie

TRADYCJE I POTRAWY

Świąteczny multikulturalizm

Różnorodność tradycji wigilijnych na całym świecie zaskakuje i zachwyca. W **Polsce** dzielimy się opłatkiem, **Meksykanie** mają swoją świąteczną piñatę, w **Gwatemali** organizuje się pokaz sztucznych ogni. W zależności od kraju i przekazywanych od pokoleń zwyczajów wszyscy starają się, aby Święta były wyjątkowe.

Wszystkie tradycje wigilijne ze świata potwierdzają, że serdeczna atmosfera świąt jest dla ludzi bardzo istotna. Według badania „Święta Bożego Narodzenia” przeprowadzonego przez CBOS¹, dla 67% Polaków najważniejsza w tym okresie jest możliwość bycia z rodziną.

GDZIE SPĘDZAMY WIGILIĘ?²

w domu

84%

na wyjeździe
(w kraju lub za granicą)

14%

Polacy najczęściej sami przygotowują wigilijną kolację, niemniej coraz odważniej korzystają też ze wsparcia cateringu. Podróżowanie po świecie w okresie Bożego Narodzenia z pewnością przybliży wigilijną wielokulturowość i pozwala konfrontować polską tradycję ze zwyczajami mieszkańców innych stron globu. Pokazuje też, jak wiele świątecznych elementów jest wspólnych, bez względu na szerokość geograficzną.

Jak w innych krajach świętuje się Boże Narodzenie? Co znajduje się na wigilijnych stołach? Zapraszamy w podróż po świątecznych zwyczajach i tradycjach z całego świata.

1. CBOS, „Święta Bożego Narodzenia”

2. KPMG, „Zimowe plany i wydatki Polaków. Święta Bożego Narodzenia, sylwester i wyjazdy zimowe 2013/2014”

Polska – sianko i łuski karpia

Czas przed Bożym Narodzeniem to w Polsce okres szczególny. Już kilka tygodni przed Wigilią wszędzie czuć świąteczną atmosferę: w centrach miast pojawiają się ogromne choinki, po chodnikach spacerują Mikołaje, a w odbiornikach radiowych słychać kolędy. W takiej oprawie Polacy co roku przygotowują się do niezwykłego czasu, który spędzą z najbliższymi.

W naszej tradycji istnieje przekonanie, iż organizacja Świąt Bożego Narodzenia powinna mocno angażować wszystkich członków rodziny, aby umocnić jej więzi. Polacy dekorują choinkę, gotują potrawy, bez których święta straciłyby swój urok, obdarowują się prezentami, chodzą na pasterkę, ich domy pachną lasem i cynamonem. Warto jednak pamiętać, że to czas dla naszych bliskich i należy zadbać o to, żeby w ferworze przygotowań nie zgubić wigilijnego ciepła, radości i absolutnie niezrównanej atmosfery.

Z Wigilią w Polsce najczęściej kojarzy się opłatek, 12 potraw, sianko pod obrusem, pasterka, choinka i kolędy. Przełamanie się opłatkiem z bliskimi jest punktem kulminacyjnym wigilijnego wieczoru – to gest, który symbolizuje dzielenie się z innymi, wzajemną troskę i życzliwość. Siano pod obrusem ma wymiar religijny i odwołuje się do narodzin Jezusa w ubóstwie. Pierwsza gwiazdka to przede wszystkim frajda dla najmłodszych. Wypatrują jej jako

znak narodzin Jezusa i sygnał do rozpoczęcia kolacji. Piękną tradycją jest także dodatkowe wolne nakrycie dla niespodziewanego gościa, które wyraża naszą gościnność oraz pamięć o bliskich, którzy nie mogą być obecni przy wigilijnym stole.

Genezy wielu zwyczajów dopatruje się w pogańskich przesądach i symbolice religijnej. Do dziś w niektórych regionach kraju wierzy się, że jeśli pierwszym gościem w domu w wigilijny poranek będzie mały chłopiec, zwiastuje to szczęśliwy rok dla mieszkańców. Szczęście i bogactwo zapewnia również znaleziony w uszku do barszczu grosik, niemniej ten zwyczaj jest mniej popularny. Są też osoby, które w swoim portfelu przechowują łuskę karpia ku noworocznej pomyślności i wierzą, że zapewni im szczęście w finansach.

12 potraw

to według tradycji ludowej symbol dwunastu miesięcy, ale również dwunastu apostołów. Spróbowanie każdego z dań ma przynieść szczęście przez cały rok.

Powszechnie uważa się, że Święta bez karpia to nie Święta, dlatego to on jest głównym bohaterem na wigilijnym stole w opcji smażonej lub w galarecie.

Towarzysz mu:

- śledzie w śmietanie lub w oleju,
- kapusta z grochem,
- pierogi z kapustą i grzybami,
- barszcz z uszkami,
- kompot z suszu,
- kluski z makiem,
- kutia,
- zupa grzybowa lub migdałowa,
- ryba po grecku,
- piernik.

Europa – wielkie pieniądze, koziołki i czarownica

W **Niemczech** na choince wieszają się bombki w kształcie pikli, na **Ukrainie** drzewko zdobą sztucznymi pajakami i pajęczynami, co ma zwiastować bogactwo, **Czeski** wróżą z gałęzi jabłoni i forsycji, a w **Austrii** grasuje *Krampus* – demon z rogami kozła, który straszy dzieci.

Hiszpania

– potrawy świąteczne:

- indyk,
- pieczona jagnięcina,
- prosię,
- *turrón*,
- *polvorones*.

Norwegia

– potrawy świąteczne:

- *lutfisk*,
- galareta wieprzowa,
- budyń z ryżem,
- piernik.

Święta Bożego Narodzenia w **Hiszpanii** zaczynają się wielką loterią z pulą nagród ponad 2.000.000.000 euro. Tradycja sięga XVIII w., a zapoczątkował ją król Carlos II. Zwycięskie numery są wyśpiewywane przez dzieci z Colegio San Ildefonso.

Spośród tradycji europejskich nie sposób nie wymienić hiszpańskiej Wigilii, tj. *Nochebuena*, czyli Dobrej Nocy.

Hiszpańskim odpowiednikiem polskiej pasterki jest *Misa del Gallo*, czyli Msza Kogucia. Legenda głosi, że to kogut swoim paniem jako pierwszy ogłosił narodziny Jezusa.

Święta to czas pojednania i spokoju. Doskonałym przykładem tej idei jest **Norwegia** i tradycja bożonarodzeniowego koziołka julebukk. Ówczesznie dzieci w maskach kozła wędrowały i kolędowały, otrzymując słodycze, a dziś julebukk wykorzystywany jest jako element dekoracji ze słomy z czerwoną wstążką wokół szyi. Aby nawiązać do dawnego wędrowania, Norwegowie chowają koziołka w domach swojej rodziny i przyjaciół – kto znajdzie figurkę, przekazuje ją dalej.

Natale to **włoskie** Święta Bożego Narodzenia. W Italii tradycją jest dekorowanie szopek. W Neapolu powstaje największa na świecie, złożona z ponad sześciuset elementów. Kolędnicy, czyli *zampognari* grają na dudach, obojach i fletach, sprawiając radość mieszkańcom Kalabrii, Abruzji i Rzymu. Oprócz Mikołaja prezenty przynosi Befana, czyli stara czarownica, która zostawia upominki w butach lub w skarpecie. Niegrzecznym dzieciom zostawia węgiel – włoskie cukierki *carbone*, grzecznym słodkie *caramelle*.

Obyczaje świąteczne na **Litwie** są bardzo podobne do polskich. Ludzie łąnią się opłatkami, kolędują, uczestniczą w pasterce, celebrować czas z rodziną przy stole. Różnicą jest wigilijne menu.

Włochy

– potrawy świąteczne:

- węgorz (*anguilla*),
- dorsz (*baccala*),
- vermicelli z mażami.

Litwa

– potrawy świąteczne:

- kołduny kowieńskie,
- drożdżowe *śliżyki*,
- *kisielius*,
- zrazy Radziwiłłowskie.

Ameryka Północna i Południowa – ogniska, lampiony i fajerwerki

Jeśli kiedykolwiek zastanawiano się, czy Święta bez opłatka, pasterki i prawdziwej kolacji wigilijnej są możliwe – tak. Welcome to America. Od Alaski po Ziemię Ognistą tradycje bożonarodzeniowe są takie same, nieznacznie różniąc się w zwyczajach i tym, co znajduje się na stole.

Sceptycy sądzą, iż polskie i amerykańskie święta łączy tylko choinka. Tymczasem Święta Bożego Narodzenia w **USA** to również szczególny okres, który spędza się z rodziną i przyjaciółmi, kołędując i biorąc udział w spektaklach teatralnych dotyczących narodzin Jezusa.

Uroczystym punktem kulminacyjnym świąt jest 25 grudnia – od samego rana rozpakuje się prezenty, a po południu bliscy spotykają się przy wspólnym stole. Charakterystyczne dla amerykańskiego Bożego Narodzenia są wszechobecne dekoracje, przede wszystkim iluminacje oraz wolontariat – ludzie pomagają potrzebującym, organizując na ich rzecz koncerty czy wyprzedaże.

W stanie Luizjana w wigilijny wieczór rodziny gromadzą się nad rzeką Mississippi i rozpalają wielkie ogniska, aby pomóc św. Mikołajowi znaleźć drogę do dzieci.

W **Meksyku** najważniejszym elementem świąt są uroczyste spotkania *Las Posadas*, rozpoczynające się już 16 grudnia. To wyjątkowy cykl procesji, w którym uczestniczą wszyscy mieszkańcy miast i wsi, modląc się i odcytując fragmenty z Pisma Świętego. Kolacja wigilijna składa się najczęściej z potraw rybnych, owoców i fasoli z chili. Warto wspomnieć o istocie meksykańskiej *piñaty*, czyli podwieszanej dekoracji wypełnionej słodyczami. Zabawa polega na uderzaniu i strącaniu ozdoby kijem.

Kolumbia

– potrawy świąteczne:

- *hojaldres*,
- polędwica drobiowa,
- *tamale* w liściach
- plantana i *manjar*.

Gwatemala

– potrawy świąteczne:

- *pepian* (kurczak z kolendrą),
- *tamales dulces*,
- *platan*,
- *fasola*.

W **Kanadzie**, ze względu na zarówno francuskie, jak i brytyjskie wpływy, święta są mieszanką tradycji europejskich oraz amerykańskich. Pod choinką umieszcza się żłóbek jako symbol narodzin Jezusa. Ponadto w Toronto od 1967 roku odbywa się Cavalcade of Lights. Na placu Nathan Phillips świeci 300.000 LED-owych światełek aż do Nowego Roku.

W **Portoryko** ogromne znaczenie ma spędzanie świątecznego czasu z rodziną i huczne celebrowanie przy wigilijnym stole. Portorykańscy kolędnicy, czyli *parrandas* odwiedzają rodziny i biesiadują z gitarami i bongo.

W **Kolumbii** święta oficjalnie rozpoczyna *Día de las Velitas*, czyli Dzień Małych Świeczek. Na cześć Maryi i Jezusa ludzie umieszczają w oknach kolorowe lampiony, świece, a przed domami tworzą spektakularne iluminacje. Podobno najpiękniejsze znajdują się w Quimbaya.

Boże Narodzenie w **Gwatemali** przypomina polskiego Sylwestra. Przez kilka dni na ulicach wybuchają fajerwerki, a ludzie spotykają się na uroczystych kolacjach radośnie celebrując narodziny Jezusa.

Kanada

– potrawy świąteczne:

- *tourtiere* (mięśny placek),
- *yule log* (czekoladowe ciasto w kształcie pnia).

Portoryko

– potrawy świąteczne:

- pieczeń wieprzowa,
- smażony plantan,
- groch z ryżem,
- krem kokosowy.

Azja – sąsiedzi, choinka mango i spaghetti

Kontynent azjatycki w aspekcie Świąt Bożego Narodzenia jest co najmniej zaskakujący.

Największą skrajnością pod względem wigilijnych tradycji wyróżniają się Japończycy.

W **Japonii** Wigilia oznacza wielką fetę przy stole suto zastawionym... produktami z KFC. Nie wiadomo, w czym tkwi geneza tego fenomenu, niemniej smażony kurczak w panierce konsumowany z rodziną w domu lub w restauracji jest obowiązkowy.

Japonia

– potrawy świąteczne:

- kurczak KFC,
- *kurisumasu keeki* (słodkie ciasto).

Na **Filipinach** w ramach świąt organizowany jest Giant Lantern Festival. Jedenaście wiosek (*barangays*) rywalizuje między sobą w budowie największego lampionu bożonarodzeniowego. Zamiast uroczystych kolacji w gronie rodzinnym, ludzie przygotowują wieczrę dla całego sąsiedztwa i biesiadują przy rumie.

Filipiny

– potrawy świąteczne:

- *lechon* (pieczona świnia),
- sałatka owocowa,
- *bibingka* (puszyste ciasto ryżowe).

W **Indiach** żyje około 2,3% chrześcijan. Celebracja Bożego Narodzenia jest tu zbliżona do polskiej tradycji. Kościoły dekorowane są kwiatami poinsecji i świeczkami. Ze względu na brak choinek, prezenty zostawia się pod ozdobionym drzewem bananowca lub mango.

Indie – potrawy świąteczne:

- kurczak *tikka masala*,
- *chana dal*,
- zapiekanka ryżowa z dynią.

W **Bangladeszu** w grudniu na ulicach panuje świąteczna komercja – od sztucznego śniegu i sztucznych choinek, po kolorowe bombki i wszechobecne „Last Christmas” w centrach handlowych. W wigilijny wieczór odbywa się msza, a po niej następuje kolędowanie.

Bangladesz – potrawy świąteczne:

- *curry*,
- *pitha* (słodkie ciasto ryżowe),
- *payesh* (ryżowy pudding).

W **Mongolii** bożonarodzeniowym akcentem jest postawienie w domu figurki świętej rodziny oraz ozdobienie choinki. Punktem kulminacyjnym świąt jest udział we mszy.

Mongolia – potrawy świąteczne:

- *char szöl* (zupa z baraniny i toju),
- mięso z jaka.

Afryka – kolorowe balony, przedstawienia i grillowanie

Boże Narodzenie to w **Kenii** bardzo ważne święto. Kenijczycy dekorują drzewka cyprysowe, robią papierowe ozdoby, wieszają kolorowe balony. Podczas wigilijnej kolacji, nazywanej w Kenii *nama chyoma*, na stole można znaleźć pieczoną baraninę, jagnięcinę czy wołowinę z ryżem lub chlebem *chapati*.

Kenia – potrawy świąteczne:

- pieczona baranina z ryżem lub chlebem *chapati*.

W **Ghanie** Wigilia ma bardzo uroczysty charakter. Świętowanie rozpoczyna przedstawienie, podczas którego dzieci grają na bębnach i tańczą, pali się ogniska na cześć narodzin Jezusa, a ubrani w tradycyjne stroje mieszkańcy przygotowują ucztę dla rodzin, przyjaciół oraz sąsiadów.

Ghana – potrawy świąteczne:

- gulasz wołowy z warzywami,
- *fufu* (pulchny placek z zupą orzechową).

To szczególny czas dla rodzin, które często żyją daleko od siebie i nierzadko jedyna okazja w roku, aby się spotkać. Święty Mikołaj przyjeżdża do dzieci na wielbłądzie lub samochodem terenowym, na ulicach jest gwaro i wszyscy radośnie świętują aż do rana.

W **Demokratycznej Republice Konga** główną częścią świąt jest wystawienie sztuki, w której odtwarza się historię narodzin Jezusa.

W **Zambii** pięknym zwyczajem jest przyniesienie prezentów przez dzieci do kościoła na mszę dla dzieci, które przebywają w szpitalu. Po uroczystości kościelnej wszystkie dzieci są separowane od dorosłych i spotykają się w jednym domu, aby śpiewać i bawić się do rana.

Boże Narodzenie w **Mali** jest specyficzne. Dorośli i dzieci zgłaszają się na ochotników, aby recytować w kościele fragmenty Pisma Świętego. Kto najdłużej wytrzyma aż do wigilijnej wieczerzy zostaje świątecznym bohaterem. Rekordzista recytował fragmenty nieprzerwanie przez 30 godzin!

W **RPA** Boże Narodzenie obchodzi się głównie na plaży, w temperaturze 26 stopni Celsjusza, w pełnym słońcu do wieczora. Po godzinie 21 rozpalane są grille, czyli braai. Każdy z kościołów w RPA obchodzi Boże Narodzenie według własnej tradycji religijnej.

Demokratyczna Republika Konga

– potrawy świąteczne:

- gęste zupy z mięsem,
- *fufu*,
- zupa z okry.

Republika Południowej Afryki

– potrawy świąteczne:

- grillowany baleron z goździkami,
- żółty ryż z rodzynkami,
- pudding śliwkowy.

Australia – grillowanie na plaży i jachty

Australijczycy wieszają na drzwiach świąteczne wieńce, na domy zakładają iluminacje, a wnętrza ozdabiają Christmas bush, czyli specjalnym krzewem z czerwonymi kwiatkami.

W **Australii** Boże Narodzenie przypada w okresie wakacyjnym. W 1937 roku radiowiec Norman Banks zapoczątkował wyjątkowo piękną tradycję świąteczną, czyli Carols by Candlelight. W jej ramach ludzie gromadzą się z całymi rodzinami w parkach, na ulicach, w centrach miast i w blasku świec śpiewają kolędy.

Organizowane są festiwale, parady i koncerty. Nie przygotowuje się uroczystej wieczerzy wigilijnej – w zamian na świąteczny obiad rozpalany jest grill, na którym pieczone jest mięso i warzywa, a oprócz tego podaje się owoce morza i sałatki.

26. grudnia odbywa się słynny już wyścig jachtów na trasie Sydney-Hobart w Tasmanii.

Świąteczne fun facts

1.

W stolicy Wenezueli, Caracas, w Wigilię wstrzymany jest ruch samochodowy. Ludzie do kościoła jeżdżą na...rolkach.

4.

Słynne „Jingle Bells” pierwotnie zostało skomponowane na Święto Dziękczynienia. Utwór napisał w 1857 roku James Pierpont.

2.

Jólabókaflóð to czytelnicza tradycja świąteczna na Islandii. Książki w kraju wydawane są w okresie od września do listopada, żeby móc wybrać interesujące tytuły i kupić je w ramach prezentu świątecznego. Czytelnicze statystyki zdumiewają!

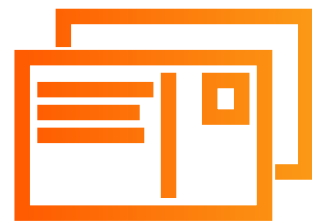
5.

Purytanin Oliver Cromwell zdelegalizował obchody Świąt Bożego Narodzenia w Anglii w okresie 1647-1660, uważając, że celebrowanie świętych dni jest niemoralne.

3.

Dzieci w Brazyli wierzą, że Święty Mikołaj prezenty dostarcza helikopterem.

6.

Pierwsze kartki świąteczne zostały wysłane w Anglii w 1840 roku.

7.

Kanadyjska prowincja Nowa Szkocja jest największym eksporterem homarów, borówek i... choinek.

Unilever Food Solutions

Pomagamy szefom kuchni serwować pyszne dania, które skłonią gości do ponownych odwiedzin lokalu.

Tworzymy profesjonalne produkty, które oszczędzają cenny czas w kuchni i pozwalają zachować wyjątkowy smak oraz oryginalny styl potraw.

Równocześnie dostarczamy pomysły i inspiracje, dzięki którym Twoje menu może stać się jeszcze bardziej ekscytujące.

Jeśli brakuje Ci koncepcji na to, jak uatrakcyjnić swoją kartę dań i efektownie przyrządzać potrawy, skontaktuj się z naszymi ekspertami!

www.ufs.com